WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 22, 1952. VOL. LX.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ В СУПЕРЕЧКАХ ЩОДО КАНДИДАТІВ

Шікаґо. — Перший раз від двадцяти років, Краєва Демократична Конвенція зібралася під знаком повної волі при доборі кандидатів після того, як президент Труман рішуче відмовився від кандидатури на номінацію. На конвенцію з'явилося 1,230 делеґатів, з яких деякі при обчислюванні відданих голосів на кандидатів, мають пів голосу, інші цілий голос. Крім питання цілком свобідного вибору й добору кандидатів, тридцять перша Демократична Конвенція має вирішити протести проти признання делеґацій з стейтів Тексас і Міссіссіпі, бо делеґації, признані Краєвим Комітетом Демократичної партії з тих стейтів, зустрілися з закидом, що вони не „льояльні" до теперішнього проводу партії, тобто до самого президента Трумана. Крім того на чільне місце вибивається справа плятформи, а в ній наладнання спору над точкою про рівність громадських прав для всіх громадян, а в практиці стосується зрівняння прав чорного населення з білим у південних стейтах, які вважаються головною твердинею Демократичної партії.

Саме, щоб погодити південних делеґатів з делеґаціями з промислових північних стейтів, думки конвенційних делеґатів звернені на найменування кандидатом Адлайа Е. Стівенсона, губернатора стейту Ілиной, який, як загально думають, міг би погодити обидві згадані групи делеґатів. Одначе він заявив делеґації з свого стейту, що він не хоче ані не має відповідних кваліфікацій на президента й тому прохає делеґацію не робити на нього натиску для прийняття номінації. Супроти цього виринає можливість кандидатури Аверела Гаррімана, теперішнього адміністратора Взаємної Безпеки, який створив коаліцію з сенатором Естесом Кіфовером з стейту Теннесі. Вони разом можуть довести до „мертвої точки" при голосуванні, тобто до стану, в якому жаден кандидат не може дістати більшости. Тому, що президент Труман не заявився за жадного кандидата, тільки він самий міг би змінити цей стан, якщо б виявив, кого він підтримує. Він самий може приїде на конвенцію тільки при кінці нарад, а між тим його заступник у делеґації з стейту Канзас, Тамес Дж. Ґейвін, каже, що він має точні вказівки від Трумана, на кого голосувати й тому він притягає увагу цілої конвенції.

З інших кандидатів на найменування на чільне місце вибився сен. Ричард Б. Россел з стейту Джорджія, отже південний демократ, який заявився за знесення Акту Тефта-Гартлі і цим насторожив проти себе деяких делеґатів з південних стейтів, а за те притягнув увагу делеґатів з промислових околиць. Віцепрезидент Албен В. Барклі, неприємливий для великої частини делеґатів і для робітничих організацій тому, що він має 74 років життя, хоч він має велику популярність і вважає себе за здорову людину для виконування президентських обов'язків. Сен. Роберт Керр з стейту Оклагома, хоч має значні впливи на заході, то не добре відомий у східних стейтах. Про президента Трумана говорять, що він все таки може бути кандидатом, якщо б прийшло до рішучої незгоди над кандидатами, одначе панує переконання, що його вплив може спонукати 400-600 делеґатів віддати свої голоси на того, на кого він вкаже.

Переговори в сталеварнях знову спинились

Питтсбурґ, Па. — Відновлені переговори з представниками сталеварного промислу й юнії сталеварних робітників, ведені з доручення Білого Дому увесь день, припинились у зв'язку з справою „замкненого заводу", від якої робітничі організації не хочуть відступити. Після розмов представники промислу оголосили комунікат з відповідним повідомленням про причини застою, одначе це сталося після чотирьох - годинної розмови промисловців з головою юнії сталеварників, Филипом Моррсем. Страйк сталеварників триває вже 50 днів, наносячи великі втрати не тільки самим робітникам, але й оборонній продукції в цілій країні. З уваги на необхідність появилися знову вісті, що уряд хоче захопити деякі сталеварні для віднови продукції сталі, щоб забезпечити її постачання для військових цілей.

Валендер вітає осяги в цивільній обороні Ню Йорку

Ню Йорк. — Артур Валандер, директор цивільної оборони, виявив своє вдоволення з приводу осягів в підготові до цивільної оборони міста. Він оголосив звіт з праці, яка триває вже два роки, а в звіті ствердив, що оборона полягає в першу чергу на добровольцях. Згадуючи про те, що положення в світовій політиці не змінилося, він поклав натиск на потребу дальшої підготовчої праці. У звіті сказано, що місто Ню Йорк має побудованих 888 сховків на випадок нападу з повітря. У них можна примістити 362,329 осіб. Біля сховків, поміщено 2,142 написів, які вказують, куди люди мають ховатися на випадок нещастя. У місті приготовано 1,018 осередків рятунку в школах, приватних будинках і громадських домах.

ЗАКОН ПРО ПІДВИШКУ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ВХОДИТЬ В ЖИТТЯ ВІД 1 ВЕРЕСНЯ

Вашинґтон. — Серед великої кількости новоухвалених законопроєктів президент підписав законопроєкт про підвишку старечої пенсії і цей закон увійде в життя з 1 вересня поточного року. Закон підвищує старечу пенсію для осіб, які вже тепер її дістають, на 12½%, одначе з застерогою, що найменша підвишка мусить виносити $5. У практиці це виявиться тим, що найменша місячна пенсія виноситиме $25, а найвища $80. Крім того прийдуть різні додатки на втримання осіб, залежних від пенсіонаря. Пенсіонарі можуть понад те заробляти працею найбільше по $75 місячно, замість $50, як це було дозволено досі.

Президент підписав теж інший важливий закон, а саме закон про признання ветеранських добродійств вислуженим воякам з теперішньої — Корейської —війни, якщо вони служили при війську найменше три місяці, хоч і не були в Кореї. Такі вислужені вояки дістануть по $110 місячно на заплату школи й на своє утримання, а як мають жінку чи кого іншого на своєму утриманні, то діставатимуть по $135 місячно. При звільненні з армії, такі вояки мають дістати „відправу" висотою $100-300, відповідно до часу служби при війську.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ В ШІКАҐО

На Демократичну Конвенцію в Шікаґо одним з останніх прибув теперішній заступник президента Албен Барклі, що є теж кандидатом на демократичну номінацію. Барклі, подібно, як і інші кандидати, висловлює свою впевненість в перемогу. На фото (від ліва): п-ні Барклі, заступник президента Барклі, дружина губернатора Ведербі з Кентокі і губернатор Ведербі.

ПРЕДСТАВНИКИ УКК ІНТЕРВЕНЮЮТЬ В СПРАВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПЛЯТФОРМИ

В. ДУШНИК І С. ЯРЕМА ЗГОЛОСИЛИ УКРАЇНСЬКІ ПОБАЖАННЯ ДО ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

ред. Володимир Душник зі-

Шікаґо. — Представники Українського Конґресового Комітету адв. Степан Ярема і навали минулої п'ятниці перед Резолюційним Комітетом Демократичної Конвенції в справі політичної плятформи Демократичної партії. — Ред. Душник в дбайливо приготованій заяві обстоював і арґументував потреби оперти американську закордонну політику на змаганнях до волі і незалежности всіх великих і малих націй, зокрема потреби американської політичної, моральної і матеріяльної допомоги визвольним змаганням поневолених Москвою народів, між ними головно українського народу. Адв. Степан Ярема зокрема свідчив про необхідність американської ратифікації міжнародного договору проти народовбивства. — Комітет, що його очолює Конґресмен Мек Кормик та в складі якого є сенатори Ґрін, Лімен, Спакмен, Маєр та інші, прийняв з помітним заінтересуванням свідчення та арґументацію представників УККомітету, а їх приготовані заяви були розіслані до преси та поширені між учасниками конвенції. Адв. Ярема опісля був іменований асистентом Френка МекКіні, голови Краєвого Комітету Демократичної Партії. Ред. Душник, крім того, був акредитований як представник української преси. Треба додати, що представники УККомітету були одинокі з-поміж американських національностевих груп, які зголосили свої побажання до Демократичної плятформи.

Корабель Голосу Америки відплив до Европи

Гобокен, Н. И. — Після необхідних перерібок, які перетворили 5,800 тонове сторожеве судно „Кур'єр" у радіовисильню Голосу Америки, цей корабель відплив минулого тижня з однієї з пристаней Гобокену у свою першу службову подорож до Европи. На кораблі тепер діє добре устаткована радіовисильня в 150,000 ватт, що пересилатиме вістки з вільного світу за залізну заслону. Корабель направляється спочатку у Середземне море, де він почне своє пересилання, користаючи з гостинности портів приязних держав. Корабель мандруватиме увесь час, звідуючи найрізніші європейські країни.

Ню Йорк і його околиці під знаком гарячі

Ню Йорк. — У неділю продовжувалась задушлива спекота, що панує тут уже декілька тижнів. Термометер досягнув 94 степенів Фаренгайта й лише на одну поділку був нижче від занотованого на ці дні рекорду з 1894 року. Передбачається, що спекота продовжуватиметься ще деякий час, й що можливі лише часові полегші від раптових короткотривалих дощів. Населення Ню Йорку рятувалось масовою втечею над береги океану, особливо на Фар Ракавей, де у неділю було біля 1,300,000 купальників. Інші популярні пляжі були також переповнені. Хто не міг виїхати над море чи в околишні ліси, шукав прохолоди в кінах й кафетеріях, що мають охолодження. Після сумних досвідчень з попередньої неділі, мандрівники поза місто намагались повернутись своєчасно й тому не було прикрих „закоркувань" біля тунелів і мостів.

Бразилія все ще перебуває в стані „лихоманки золота"

Ріо де Жанейро. — Бразилійська влада поважно занепокоєна лихоманкою золота, що охопила широкі кола населення країни, особливо в околицях ріки Амазонки, де бітники залишили свою щоденну працю й подалися в непевну мандрівку через праліси, щоб шукати казкових багатств. Обшир, де викрито поклади золота находиться у дуже дикому закутку Бразилії, недалеко від кордонів французької і данської Ґвіяни. Шлях туди провадить допливами ріки Амазонки й повний небезпек для життя мандрівників. Треба переборотн численні водопади, що менш загрожують людині, як грізна малярія та численні трійливі тварини й рослини. Проте досі не зазначено великих збагачень шукачів щастя, якщо не рахувати першої знахідки, вартости в 150,000 долярів, яка й спричинила рух населення до країни золота. Існує припущення, що золото, замість лишатися в Бразилії, відпливає до інших країн через пачкарів. Зрештою жадних точних відомостей з цієї дикої країни ще немає, якщо зважити, що подорож в один бік триває до трьох тижнів і відбувається човнами.

НОВІ ЧЕРВОНІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АЛІЯНТІВ В КОРЕЇ

Токіо. — Комуністичні і аліянтські представники відновили свої переговори в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, але замість сподіваного „важливого нового розвитку" на переговорах, аліянти зустрілись тільки з новими обвинуваченнями з боку комуністів. Вчора, перед відкриттям нарад, комуністичний зв'язковий передав аліянтському представникові листа, підписаного шефом комуністичної делеґації, в якому обвинувачується аліянтів, що вони „змушують до шпигунства" взятих в полон комуністів. В листі сказано, що аліянти скидають полонених комуністів парашутами на зайняту комуністами територію та заставляють їх до шпигунства. Свої обвинувачення червоні базують на „доказах", що вони зловили на північ від 38-мої паралелі деяких із полонених, про яких в аліянтському списку сказано, що вони „втекли", і які опісля „призналися", що їх скинено парашутами та „змушено до шпигунства". Під час самих переговорів не зайшли жадні зміни, які виправдували б попередні оптимістичні надії на переломання теперішнього застою в справі репатріяції полонених, останній ще важливішій і неузгідненій передумові перемир'я.

Голос Американської Федерації Праці в справі репатріяції полонених

Вашинґтон. — Арґументи, які в останніх розмовах з червоними в Панмунджом вживали представники аліянтів, були м. ін. базовані на виниках праць істориків Американської Федерації Праці. Вже місяць тому, делеґація аліянтів, заявила червоним, що вимога беззастереженої репатріяції всіх військовополонених, суперечить дотеперішній совєтській практиці. А саме, під час другої світової війни, Совєти самі двічі стосували добровільність повернення полонених, називаючи це виявом „найбільшої людяности". Полоненим під Сталінградом й Будапештом, себто німецьким й мадярським воякам, совєтський уряд „пропонував" вибір, — залишитись в комуністичній країні чи повернутись додому. Тепер, коли цю засаду стосують аліянти, то совєти вже не називають її актом людяности, а знущанням над полоненими.

Збільшена совєтська повітряна діяльність на півночі

Колорадо Спрінґс, у стейті Колорадо. — Військовий критик щоденника Ню Йорк Таймс, Гансон Балдвин, довідується, що звідомлення американської розвідчої служби виявляють збільшену совєтську діяльність для нападу на Злучені Держави з півночі. З уваги на це, канадсько-американська повітряна оборонна служба почала спеціяльні повітряні вправи, які триватимуть увесь тиждень. Досі продукція відповідних американських засобів для оборони північних кордонів виглядала на задовільну, одначе з уваги на посилені лети совєтських літаків у північних підбігунових околицях, як сама продукція так і вправи американських літунів мусять бути збільшені. Звіти розвідчої служби вказують на збільшення кількости совєтських атомових бомб, навіть на можливість виробу в СССР водневої бомби. Спеціяльну увагу звертають звідомлення на налети совєтських бомбардувальників в околиці Чукського півострова поза морем Берінґа, серед яких можна спостерігати бамбардувачі, що можуть летіти на далеку віддаль. Знавці нараховуютх не менше як 50 „номінальних" совєтських атомових бомб, хоч не виключають і 150 бомб тепер, а яких 400 бомб в рр. 1954-1955. Не зважаючи на так велике число, знавці дивуються, що Совєти не випробовують більше атомових бомб і подають на це різнородні виязнення. Одні виязнення твердять, що Совєти навмисне не хочуть робити нові вибухи, а інші кажуть, що вибухи відбуваються під землею або під водою і тому не спричиняють потрясення повітря. На всякий випадок продукція атомових бомбардувальників в Совєтах зросла, а це пригадує американцям потребу безупинної готовости до оборони.

Американські учені на льодовику „Таку" в Алясці

Ню Йорк. — Американське Географічне Товариство сповістило, що восьмичленна експедиція американських учених видряпалась на льодовик „Таку", що знаходиться в південнозахідній Алясці Дотепіршня подорож експедиції, це були непереставні двомісячні змагання з непривітною природою та з майже непрохідними сніговими теренами. Сам льодовик представляє понурий образ мертвого світу, що знаходиться на висоті 6,-500 футів над рівнем моря.

Учені сподівайться вернутися з мандрівки в середині вересня та надіються принести з собою цінні висліди наукових спостережень, які допоможуть розв'язати багато явищ природи, зокрема ж полегшити передбачування погоди.

Приготування до світової конференції „Віри й Ладу"

Ню Йорк. — У зв'язку з недалекою світовою конференцією „Віри й Ладу", що має відбутись в Лунді у Швеції між 15 і 28 серпня, у минулу неділю в нюйорській Тройцькій протестантській єпископальній церкві промовляв д-р О. Ведел з Вашинґтонської колеґії проповідників. Він вказав на невідрадний стан в християнській громаді, що виявляється поділом на різні ісповідання, згадавши зокрема поділ західньої і східньої церков та розподіл в добі Реформації. Д-р Ведел вияснив засади екуменічного руху, що в ньому майбутня конференція в Лунді є одною з ланок. Серед інших проповідей, звернув на себе виступ о. д-р Джана Фрейзера проти пережитків расової нетерпимости, коли він назвав усіх людей кольоровими в більшій або меншій степені. Про комунізм і його від'ємну ролю в теперішньому світі говорив о. д-р Доналд Бейлі, шотляндський богослов. Ці й інші проповіді виголошено в різних святинях Ню Йорку у зв'язку з приготовленням до близької світової конференції та освідомленням про неї вірних.

Почалися Олімпійські Ігрища в Гельсінках

Гельсінки, Фінляндія. — Вчора тут формально почалася п'ятнадцята з черги Олімпіяда, відомі міжнародні спортові змагання, в яких цим разом вперше беруть участь теж совєтські змагуни. Вже в першому дні змагань два американці, один росіянин і один чех побили дотеперішні олімпійські рекорди в поодиноких ділянках спорту.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В ІРАНІ ПІСЛЯ ЗМІНИ УРЯДУ

КОМУНІСТИ І НАЦІОНАЛІСТИ ВЕДУТЬ ОБ'ЄДНАНУ АКЦІЮ ПРОТИ ПРЕМ'ЄРА ҐГАВАМА

Тегеран, Іран. — Після зміни іранського уряду минулого четверга, що наступила внаслідок резиґнації націоналістичного прем'єра д-ра Моссадеха та найменування новим прем'єром Агмада Ґгавама, в столиці та цілій низці інших міст Ірану прийшло до кривавих бунтів і заворушень, в яких десятки осіб було вбитих, а сотні поранених і заарештованих. З поінформованих іранських кол подають, що кількість заарештованих виносить до вчора понад 600 осіб, а поранених понад 100. В самому Абадані, головному місті іранської нафтової продукції, мало бути 60 осіб вбитих. Демонстранти домагаються повороту Моссадеха до влади, називаючи нового прем'єра „слугою англо-американського імперіялізму". Прем'єр Моссадех зрезигнував після того, як король відмовився признати йому, крім прем'єрства, ще й пост міністра війни. Під час демонстрацій, що їх влаштовують розаґітовані впродовж попередньої влади Моссадеха маси людей, націоналістичні групи часто лучаться з комуністичними, при чому комуністи зокрема надають демонстраціям теж проти-американського характеру, домагаючись виїзду з Ірану американської військової місії та „шпигунів з Четвертого Пункту". Запевнення нового прем'єра, що він продовжуватиме націоналізаційну політику відносно нафтової індустрії, не мали досі впливу на припинення демонстрацій, під час яких приходить до кривавих зударів між демонстрантами з одного боку, а поліцією і військом з другого. В наслідок демонстрацій практично припинено нормальний торговельний і промисловий рух в країні. В акції проти демонстрантів військо користується в поодиноких випадках навіть танками. Демонстранти підносять оклики на „смерть Ґгавамові". Головним організатор демонстрацій є Національний Фронт, — партія Моссадеха, що намагається тепер зорганізувати теж ґенеральний страйк. Комуністи спритно використовують ці демонстрації для своїх цілей.

Західна Німеччина видвигає нові федераційні пропозиції

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер повідомив вчора, що на найближчій зустрічі міністрів закордонних справ шістьох европейських країн, які прийняли Плян Шумана відносно злиття своєї вугільної і сталевої індустрії, він запропонує створення нової загально-европейської політичної організації, яка очолювала би і керувала б Пляном Шумана і Европейською Оборонною Спільнотою. Плян, що його приготовило західно-німецьке міністерство закордонних справ, буде переданий міністрам шістьох країн на нарадах в Парижі наступного тижня. Не подаючи подробиць того пляну, канцлер Аденауер тільки заявив, що пропонована ним організація мала б бути „дахом" досягнення вже европейської господарської і оборонної єдности. В американських і британських колах прийняли цю пропозицію без більшого одушевлення, видвигаючи рівночасно завваги, що Західна Німеччина ліпше зробила б, коли б тепер зосередила свою увагу на полагодження більш актуальних проблем, хочби проблеми Саарщини.

Німці вшановують як героїв змовників на життя Гітлера

Берлін. — Родини високих німецьких офіцерів, які згинули в безуспішному намаганні повалити Гітлера в липні 1944-го року, як теж представники німецької військової аристократії, вшанували вчора як героїв тих вісьмох високих німецьких старшин, що їх повішено після відкриття змови. Всі вони зібралися на подвір'ї колишнього німецького міністерства війни, де змовники були повішені, та врочисто заложили угольний камінь під пам'ятник повішеним.

Єгипет приготовляє договір дружби з Америкою

Каїро, Єгипет. — З поінформованих дипломатичних кол повідомляють, що після довгих та інтензивних нарад спеціяльний міжміністеріяльний комітет єгипетського уряду приготовив текст договору дружби та господарського розвитку і торгівлі між Єгиптом і Злученими Державами. Проєкт договору має бути ще апробований Радою Міністрів і щойно тоді він буде готовий до підпису. Хоча переговори в справі договору були таємні, єгипетська опозиційна преса надрукувала дещо з його постанов, гостро їх критикуючи. Зокрема преса опозиційної Вафдівської партії закидує, що цей договір вможливив би Злученим Державам „проковтнути" господарство Єгипту, та що він своїм результатом був би гірший для Єгипту, ніж англо-єгипетський договір з 1936 року. Головним завданням договору як це виходить із загальних дотеперішніх інформацій — було б вможливити доплив до Єгипту американських інвестиційних капіталів.

РЕЗИГНАЦІЯ ПРЕМ'ЄРА ЄГИПТУ

Каїро, Єгипет. — Минулої неділі прем'єр Єгипту Гуссейн Сіррі Паша зголосив королеві Фарукові свою резиґнацію, спричинюючи цим вже другу кризу єгипетського уряду — впродовж одного місяця. Резиґнаційного листа прем'єра Сіррі Паші передав королеві Фарукові шеф королівського кабінету д-р Гафез Афіфі Паша, але з дотеперішніх повідомлень виходить, що король ще резиґнації не прийняв, і тим самим немає жадних вісток про те, хто міг би бути найменований новим прем'єром. Так само офіціяльно не подано причин резиґнації прем'єра Сіррі Паші. На цю тему шеф королівського кабінету Афіфі Паша проголосив комунікат, в якому тільки стверджує, що прем'єр Сіррі Паша зрезигнував та що король Фарук відмовився прийняти цю резиґнацію і нікому не доручив творити новий уряд. Проте, з поінформованих кол заявляють, що сам Афіфі Паша веде інтензивні розмови з політичними і партійними провідниками, з чого робиться висновок, що король прийме резиґнацію Соррі Паші і правдоподібно доручить шефові свого надворного кабінету створити новий уряд.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ

В Шікаґо радить 31-ша краєва конвенція Демократичної партії, найважливішим завданням якої є номінація кандидата на наступного президента держави. Буде на ній багато такого, що живцем нагадуватиме республіканську конвенцію. Також і на цій конвенції буде боротьба між „старою гвардією і „новою", чи між „південем" і „північ'ю", а дещо нагадуватиме проблеми, подібні до тих, що свого часу спричинили Горожанську Війну. Та тим разом не буде не тільки війни, але навіть такого „південного бунту", як це було в 1948 році.

Проте спокою не буде вже зприводу таких проблем, як робітничий закон Тефта-Гартлі та цивільні права. Ці останні особливо гостро обстоює президент Труман, домагаючись в цій справі ясного становища конвенції й включення його в партійну плятформу. Вже те одно може спричинити бурю з боку південних делеґатів. Адміністрація має щодо цього попертя 54 братських, церковних, робітничих та інших організацій, що розпоряджають мільйонами голосів. Коли мова про знесення закону Тефта-Гартлі, то тут заважує робітництво, а в боротьбі за повноту горожанських справ-неґри. Важне і те, що другу найбільшу робітничу юнію, Конґрес Індустріяльних Організацій, вважають такою, що вже довший час попирає беззастережно демократичну адміністрацію.

Ці речі треба мати на увазі, коли будемо читати про різні конвенційні „коншахти". З внутрішніх справ таки найважливішою буде боротьба за повноту цивільних прав для усього населення на всій території. Федерального узаконення тих прав вимагає не тільки справедливість, але й престиж Злучених Держав, бо якраз це дає найбільше матеріялу для брехливої проти-американської пропаґанди, як тут у Злучених Державах, так і в світі.

Президент Труман, законний „бос" Демократичної партії, закликав з шпиталю, де він хвилево перебував, конвенційних делеґатів вірно стояти при дотеперішній політиці демократичної адміністрації, як за Рузвелта, так і за нього самого. Коротко кажучи, він заявився за продовжування політики „Ню Діл" і „Фер Діл" та перестерігав, щоб делеґати [illegible] до захитання „великого напрямку" історичного [illegible], якого [illegible] тим самим і конвенція. Не піде це гладко, бо між делеґатами є гострі критики цеї політики, не тільки з соціяльного боку, але й закордонного. Тут готов відіграти важливу ролю бувший секретар стейту Бирнс з Півдня, відомий критик демократів, зв'язаних тісно з „Ню Діл" та „Фер Діл". Зате завзятими оборонцями цеї політики буде сенатор Лімен з Ню Йорку і Аверел Гаримен, один з найсильніших кандидатів на демократичну номінацію.

Кандидатів на номінацію нараховують 19, але найповажнішими є такі: іллинойський губернатор Стівенсон, не зважаючи на його кількаразову відмову, мільйонер Аверел Гаримен, що його зараховують до „проґресивних", сенатор Річард Б. Росел з Джорджії, сенатор Роберт С. Кер з Оклагоми (теж мільйонер) та сенатор Естес Кіфовер з Тенесі, що вважає себе „голосом народу". Окремо доводиться згадати за 74-літнього віце-президента, Альбена В. Барклі, що не зважаючи на свій вік повів уже досить сильну кампанію в користь заіменування його демократичним кандидатом на президента.

В таких обставинах багато заважить голос президента Трумана. Як відомо, президент був за кандидатурою губернатора Стівенсона. Не виключене, що губернатор таки дістане номінацію, коли інші кандидати ніяк не зможуть дістати потрібної більшости голосів. В такому положенні, як пишуть, „ніякий патріотичний американець уже не може відмовитись від номінації партії".

При кінці треба б згадати ще й за кандидатуру самого Трумана. Про неї ще далі пишуть і ще далі натискають на президента, щоб кандидував. Та ми думаємо, що президент уже сказав слово в цій справі і від нього не відступить.

СВОБОДА ЗРАДИ

Не тільки англійську, але й міжнародну увагу приковує тепер справа кентерберійського декана д-ра Гюлета Джансона, відомого із своїх прокомуністичних виступів „червоного декана". Він, що минулого року здобув „мирову нагороду Сталіна", їздив недавно до комуністичного Китаю і до Москви, а повернувшись з поїздки, почав повторювати відомі комуністичні брехні про вживання аліянтами в Кореї бактеріологічної зброї. Інший достойник англіканської церкви, кентерберійський архиєпископ д-р Джофрі Фішер, зі свого боку заявив, що „докази" на цю кардинальну комуністичну брехню про бактеріологічну війну є того роду, що не могли б переконати навіть „інтеліґентної дитини". А проте, їх повторює „червоний декан", підтримуючи цим ворога в боротьбі проти власної країни та в оплюгавлюванні тих, що єдині стоять сьогодні на сторожі не тільки християнської віри, але й цілої християнської цивілізації.

Нічого дивного, що поведінка „червоного декана" викликала бурю протестів в самій Англії і опинилися навіть під розглядом Парляменту. Народ домагається, щоб червоного декана звільнити з його церковних обов'язків та поставити під суд за зраду. Інше становище зайняли церковні власті і уряд. Архиєпископ д-р Фішер заявив в Палаті Лордів: „допоможімо один одному, перебираючи та розділяючи між собою відповідальність за це, в переконанні, що це є мала ціна за вдержання вітальної для церкви і нації свободи слова". А прем'єр Винстон Черчил повторив це саме іншими словами, заявляючи, що запропоноване слідство в справі „червоного декана" надала б його активності „важливости, на яку вона не заслуговує".

Загальна англійська і міжнародна опінія в цій справі поділена. Частина англійської публіки одобрює становище церковних властей і уряду, вважаючи, що всі безглузді брехні „червоного декана" та його заступництво комуністичного „войовничого безбожництва" у вільному світі є тою ціною, яку треба заплатити за збереження демократичних вольностей. Інше діло, що церковні власті могли б його звільнити тільки тоді, коли б потрапили йому доказати „єресь", а таких доказів вони не мають, подібно, як і парлямент та суд не мають речевих доказів його зради.

Друга частина публічної опінії має інший погляд на цю справу. Вона вважає, що Москва, при допомозі таких ступайків, як „червоний декан", використовує демократичні вольності в інших країнах на те, щоб ті вольності і самі країни знищити. Демократія, якщо хоче вдержатись і зберегти свої вольності, повинна насамперед скасувати свободу зради. Виходячи з такого становища, не повинно бути важко знайти відповідні речеві докази на зраду з боку „червоного декана".

В поглядах на цю справу поділена по такій самій лінії й американська публічна опінія. Немає сумніву, що й одна і друга сторона мають велику рацію в своїх міркуваннях і навіть ця розбіжність поглядів та дискусія вже самі по собі доказують велику силу і спасенність демократичної системи.

Микола Барвінський

Шляхи до наладнання міжнародної торгівлі

Нині весь світ поділений на дві частини: це вільні демократичні держави Західньої Европи, Англія, вся Америка, Австралія, Африка і частина Азії і друга половина світу це СССР з його сателітами, де панує тоталітарний режим комунізму. Між цими двома частинами світу порушені нормальні економічні зв'язки. Це порушення нормальних економічних зв'язків відчувається у всьому світі, але чи не найбільше воно дошкуляє країнам в Европі, що перебувають за залізною заслоною під сталінською диктатурою. На країни Европи раніш до 2-ої світової війни припадало біля 2/3 всієї европейської зовнішньої торгівлі. Тепер з цього обігу зовнішньої торгівлі вибули такі країни як Румунія, Мадярщина, Чехословаччина, Польща, Східня Німеччина, Болгарія, а також і вся Московія, що зветься тепер СССР. Держави західньої Европи втрачені ринки теж відчувають, але не в такій мірі, можна сказати катастрофічній, як країни за залізною заслоною. Тоді як держави західньої Европи свій експорт і імпорт можуть в такий, або інший спосіб полагодити в межах частинно самої Західньої Европи, а частинно поза Европою, а також одержують допомогу від багатих Злучених Держав Америки, то держави поза залізною заслоною зі своєю тоталітарною системою відтяті від всього світу і мусять варитися, як кажуть, у своєму власному сосі. Обіцянки Совєтів своїм сателітам про допомогу, про яку в свій час так гучно прокричали москалі на весь світ, були лише черговим блефом і більше нічого. Бо що можуть дати Совєти своїм сателітам? Совєти можуть дати своїм підлеглим державам товари, що добуваються його рабами — громадянами СССР — це хліб, цукор, дерево, одним чином споживчі продукти. Машини і машини для виробництва машин, Совєти, хоча й прокричали про доконану високу індустріялізацію Совєтського Союзу, дати на сторону іншим країнам, хоча й своїм сателітам не можуть. Поперше не можуть дати тому, що самі совєти мають обмаль тих машин і крім цього, по-скаженому поспішаючи, готуються до війни, щоб захопити весь світ. („Это будет последний і решительный бой". З гимну комун. інтернаціоналу). Подруге підлеглі Совєтам держави-сателіти по закінченні війни такограбовані Москвою, що вони не мають чим компенсувати взятий товар від совєтів. Нарешті потретє такі підлеглі совєтам держави, як Румунія, Мадярщина, Чехословаччина, Східня Німеччина, а й Болгарія як раз продукують продукти харчування як зерно, цукор, а також і ліс і самі потребують кудись цей товар збути (очевидно в обмін за потрібний їм самим товар) і ні в якім разі подібного товару не потребують брати від Совєтів. Товари від індустрії в згаданих країнах не можна поважно брати під увагу, бо індустрію совєтами досить ретельно знищено, а що не було знищено, то демонтовано й вивезено до етнографічної московської землі подальше від кордонів СССР аж до самого Уралу. Є ще величезний ринок — це червоний Китай, але ця країна після війни і комуністичних експериментів перебуває в такому жалюгідному економічному стані, що не може виступати в торгівлі як рівновартний партнер, а лише як жебрак, що чекає допомоги ззовні. Такий стан китайського ринку буде так довго, як довго будуть там панувати комуністи. У всякому разі в післявоєнний період обсяг крамообігу між державами Західньої Европи і державами Східньої Европи скоротився так, що в 1950 році цей крамообіг був більше ніж в 2,5 разів менший рівня 1938 року. (Див. „Економік Булетін фор Юроп". Женева, Октобер 1951. Юнайтед Нейшенс, 1951). А за останні п'ять років, починаючи від 1946 р. обіг американсько-совєтської торгівлі скоротився більше ніж в 6 разів, а частка країн за залізною заслоною разом з червоним Китаєм в експорті ЗДА знизилась з 11,6% в 1946 році фактично до нуля в 1951 році. (Статістікел Абстракт оф ди Юнайтед Стейтс 1940"; „Форейн Коммерсі Віклі", 10. XII. 1951.).

Це зменшення крамообігу помітно також і в Европі. Так індекс фізичного обсягу довозу до країн Західньої Европи з країн Східньої Европи (1938 = 100) зменшився до 28 в 1950 році. Отже решта 72 одиниці імпорту до Західньої Европи в 1950 році поповнювалося на рахунок Злучених Держав і країн Західньої ж Европи. А на сьогодні цей індекс, що характеризує довіз зі Східньої Европи до Західньої безперечно ще менший ніж 28, але на жаль у нас під руками немає цифр, а до цього заключення доходимо лише з часописних матеріялів. Індекс фізичного обсягу вивозу західньо-европейських країн до східньо-европейських країн (1938 = 100) в 1950 році доходив до 63. Сьогодні, коли ЗДА відмовляють в допомозі тим державам, які ведуть торгівлю з країнами за залізною заслоною, а також, коли в кожній з вільних держав складений список товарів, які не вільно вивозити до країн за залізною заслоною, то індекс, що був в 1950 році, тепер є значно менший, але знов же у нас немає під руками індекса за 1951 рік (Індекси запозичені з книги „Вапроси економіки" з 1952 р. Видавництво „Правда"). Ціни на товар на світовому ринку, завдяки порушеному нормальному стану в світовій економіці дуже зросли. Одною з головних причин цьому є безперечно СССР з його імперіялістичною політикою, що змагає до захоплення всього світу і насадження скрізь тоталітарної системи — комунізму. Індекс цін світової торгівлі, коли ми візьмемо за вихідну базу 1937 рік (1937 = 100), збільшився в 1949 році до 211, а в 1951 році до 225 (Див. „Мантлі Булетін оф Статістікс". Юнайтед Нейшенс, Авґуст 1950, Новембер 1951). От такий є стан в світовій торгівлі. Більше всього від такого ненормального стану в міжнародній торгівлі терплять Совєти і їх сателіти, бо як Совєти так і їх сателіти сьогодні потребують у великій мірі текстильних і шкіряних сирівців, кавчуку, кольорових металів, колоніяльних продуктів і промислового устаткування. Але яка з вільних держав наважиться все це продати совєтам і їх сателітам? Адже ж всі згадані товари, коли попадуть до рук Совєтів, підуть на їх підготовку до світової війни.

Такий ненормальний стан в міжнародній торгівлі довго продовжуватися не може. Розпочати з Совєтами торгівлю на підставі рівноправ'я і взаємної користи, чого дуже хочуть Совєти, ні в якім разі вільний демократичний світ не може допустити. Всі товари, що можуть запропонувати Совєти в обмін, як зерно, цукор, ліс, є продукти рабської праці підневольних червоною Москвою народів. На всіх цих товарах є кров нещасних людей комуністичної країни. Крім цього треба не забувати, що Москва ні перед чим не зупиниться для досягнення своєї мети — це панування над всім світом. Під виглядом світової торгівлі Москва проводитиме свою руйнуючу політику у чужоземних країнах. Отже шляхи до розвитку світової торгівлі треба шукати в іншому напрямкові. Щоб налагодити світову міжнародну торгівлю, треба перш за все знищити зло, що руйнує світове народне господарство, а цим злом є московський червоний імперіялізм.

Олег Лисняк

В РІЧНИЦЮ БРОДІВ

„В перемоги сто батьків
— поразка сиротою"

В книзі звітів писаних військовими звітодавцями Дивізії „Галичина", яка книга заховалась чудом до сьогоднішнього дня і становить друкований чорним по білому архівальний документ—між численними репортажами, кореспонденціями і звітами є надрукований лише один звіт військового звітодавця про найбільший бій Дивізії — битву під Бродами. Не тому, що під Бродами не було людей, які змогли б зафіксувати події з цього найбільшого бою, який зводила найбільша українська реґулярна формація в цій війні. Під Бродами був в складі Дивізії відділ (чота) військових звітодавців, який мав в своєму складі журналістів, малярів, кіно і радіорепортерів. Правда, більшість з них не повернулась з поля — але все ж таки ці, що пережили і повернулись, могли описати і змалювати картину цього великого бою. На жаль, офіційна німецька цензура не бажала собі цього, не лише тому, що бій під Бродами закінчився поразкою — але в першу чергу тому, що зокрема постава злопам'ятного командира Дивізії під час бою мусіла б таким чи іншим чином вийти на яв і знайти своє відзеркалення в описах. Вийшло таке, що в 1944 році бій під Бродами не зміг бути належно насвітлений ні в виданій „Військовою Управою" газеті „До перемоги" (пізніше „До зброї"), ні в контрольованій німцями українській пресі видаваній в Кракові чи Відні. Зразу положено печать офіційної мовчанки на цю так маркантну битву, що становитиме важливий пункт в історії наших військових змагань.

Кілька років пізніше царювала ще далі ця заклята мовчанка, що дало в консеквенції такі важливі наслідки і спричинилось до прикрої і непотрібної непоінформованости загалу українського громадянства. Українська преса, що виходила в цьому часі в Европі під крилами УНРРА, обминала „неприємну" дивізійну тему, а щодо американської — то хто ж може дивуватись що вона взагалі малощо знала не то про бій під Бродами, але і про дивізію взагалі?

Коли мені доводилось співпрацювати в пресових українських органах цього часу — я навіть не дуже дивувався, що ці теми були „табу". „Нюрнберзькі настрої" були ще в засвіжій пам'яті і я подивляв відвагу тодішнього редактора „Української Трибуни" З. Тарнавського який в свойому коментарі „перешварцував" у Зеленосвяточній статті згадку про битву під Бродами . . .

Часи минали і по світі почались поширювати правдиві вісті про брідський бій, появлялись в Арґентіні спомини учасників боїв 1 УД, влаштовувано в таборах (Міттенвальд) перші Академії в честь героїв, що полягли під Бродами, видано перші листівки. В 1950 році я не мав вже труднощів з поміщенням статті про „Непопулярну битву", як я її тоді назвав. Все таки редакція, яка помістила статтю — додала від себе підзаголовок: „Пам'ять поляглих за Батьківщину завжди свята". Завжди! — себто навіть в цьому випадку.

Рік пізніше про Дивізію і її найбільшу битву в обороні рідної землі під Бродами, як свідчать збірані мною витинки світової української преси, писалось вже майже по всьому світу. Очевидно — з вийнятком публікацій, які виходять в таких країнах, де про дивізію згадувати було б „нетактично". Постало в 1949 році Братство колишніх Вояків Дивізії, вийшли в світ перші числа дивізійних „Вістей", сьогодні пресового органу з найстабільнішою масою передплатників, колишніх вояків 1 УД і нарешті — вийшла перша книжка про Дивізію і її найбільший бій — битву під Бродами — під наголовком „Броди".

Не думаю, щоби цю книжку можна було вважати беззакидною публікацією — з багатьох боків можна б їй неодне закинути — але вона сповнила своє завдання: книжка здобула популярність, розійшлась в рекордових кількостях (як на українську еміґраційну скалю) і звернула на себе увагу українського читача в цілому світі. У всій україномовній пресі цілого світу (не виключаючи навіть комуністичної) появились рецензії, які ще більше зацікавили читацький загал книжкою, а в слід за цим проблемою бою під Бродами. Сьогодні, можна спокійно сказати, що колишні вояки Дивізії згуртовані в „Братстві" сповнили свій обов'язок супроти своїх поляглих товаришів і дали українській громаді те, що було їй невідкличо потрібне: правдивий образ битви під Бродами.

Сьогодні по всьому світу, де українська людина може вільно жити, відбуваються в місяці липні величаві Академії брідського бою, сьогодні преса містить об'єктивні спогади учасників бою, сьогодні ледве чи знайшовся б хтось непоінформований, хто ще тепер міг би кинути в обличчя чесного українського вояка — старшини, підстаршини, чи стрільця Дивізії словом-каменем: „коляборант!" Сьогодні пишучи спомин чи статтю з нагоди брідського бою, не треба починати від „А", виправдуватись, відхрещуватись і просити помилування, особливо в тих, які ні до Дивізії ні до УПА не „вважали доцільним" йти.

Сьогодні український громадянин в цілому світі знає, що бій під Бродами звела дивізія „Галичина" не за що інше; а за ідеал вільної й незалежної української Держави, сьогодні не треба нікому товкмачити, що німецька офіційщина була лише накинутою і зненавидженою формою. Змістом для вояцтва Дивізії були слова полковника Євгена Коновальця, команданта Січових Стрільців і Голови Проводу ОУН: „Здобудеш Українську Державу, або згинеш в боротьбі за неї". Сьогодні відомо вже кожному, що ми не „примазуємось" до української визвольної боротьби в другій світовій війні, але що ми, колишні вояки Дивізії цю боротьбу активно вели і що в цій власне боротьбі за Україну полягло кілька тисяч наших друзів під Бродами 1944 року. В боротьбі проти найбільшого ворога цілого людства і нашої Батьківщини.

Сьогодні не мусять вже матері ховатись із своїми сльозами за синами, що не вернуться, сьогодні не мусимо вже ми, друзі поляглих, йти в катакомби, щоби відсвяткувати пам'ять поляглих добрих синів України. Сьогодні сміло і відкрито, з ґордістю споминаємо наших поляглих словами: Героям Бродів — Слава!

„ЧИТАЮЧИ ГОГОЛЯ",

під такою назвою викаблучує вірші Ростислав Братунь („Рад. Укр." 7 червня), в яких сугерує такі „мистецькі" асоціяції „. . . Коли Остап страждав в неволі панській, Андрій продався назавжди катам. Петлюрівцем, бандерівцем він звався, і якби міг, згасив би сонце нам . . . Та ти сказав — я чую, чую сину! Я чую, я прийду. Борись і жди. Прийду, звільню західню Україну, від чорної, проклятої біди . . ."

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конґресу (1949 — 1952)

(8)

Багатобічна політична діяльність Українського Конґресового Комітету в звітовому часі, крім згаданих вже видань і публікацій та участи в загальноамериканському житті, охоплювала практично всі ділянки нашого спільнотного життя та відносилась практично до кожної американської, міжнародної і української проблеми. Для кращого перегляду цілости тої праці бодай в її найголовніших проявах, її можна поділити на такі головні ділянки: 1) Репрезентація серед американських українців; 2) Роля в загально-українських справах; 3) Репрезентація перед американцями; 4) Міжнародна акція; 5) Пропаґанда української визвольної справи та української правди. Розгляньмо коротко ці поодинокі ділянки праці УКК в звітовому часі.

1. Репрезентація серед американських українців

Виконуючи постанови і доручення Четвертого Конґресу, УККомітет намагався в звітовому часі стати тим репрезентативним, координуючим і порядкуючим органом, авторитет якого міг би бути рішальний в нашому спільнотному житті. Передумовою того була справа повної консолідації всіх наших громадських сил, яку і завершено в листопаді минулого року. Сьогодні в Америці немає вже ніодної поважнішої української національної організації, яка була б поза організаційною системою УККомітету, або не визнавала його авторитету.

Сьогодні можна твердити, що вся громадська діяльність американських українців в звітовому часі проходила під знаком УККомітету та встановлюваних ним напрямних. Насамперед впорядковано справу святкувань національних річниць: Самостійности і Соборности Українських Земель, Першого Листопада, Роковин Шевченка і т. п. В останньому видано заклик до святкувань 110 річниці М. Лисенка, батька української музики. В дальшому, масові громадські імпрези та маніфестації американських українців проходили або з ініціятиви або за апробатою УККомітету та мали подвійну мету: активізацію нашого громадського життя для заступництва української справи на американському терені.

УККомітет дав ініціятиву для створення Української Культурної Ради в Америці, яка досі ще не дала конкретного результату. Створено тільки окрему комісію, яка приготовила окремий статут та відбула кілька ділових нарад.

З думкою про українську культуру та її поширення на американському терені УКК піддержав і поручав громадянству Бандуристів для створення цеї Капелі.

Пороблено перші кроки для охоплення нашою консолідаційною акцією теж наших окремо на цьому терені зорганізованих братів з Карпатської України. Ця справа складна та вимагає багато такту і часу.

До репрезентації серед американських українців треба теж зарахувати творення відділів УКК на місцях, про що вже була мова, як теж притягнення до громадської праці багатьох одиниць з-поміж усіх категорій американсько-українського суспільства.

2. Роля в загально-українських справах

В цій ділянці своєї праці УККомітет виходив з того самого заложення, що й в своїй діяльности на американському терені: необхідности повної консолідації українських сил. В цьому випадку УККомітет не тільки служив прикладом із своїх внутрішніх справ, але й давав ініціятиву. Насамперед вдержувано контакт та дружні відносини з репрезентацією наших братів в Канаді, Комітетом Українців Канади, що разом з нами та представництвами українців інших американських країн творить Пан-Американську Українську Конференцію. В березні 1951 року відбулися у Вінніпегу в Канаді окремі наради представників УКК і КУК, на яких рішено постійно затіснювати співпрацю між цими нашими представництвами та спільно діяти для дальшої консолідації українських політичних сил в Европі довкола Української Національної Ради і для збільшення активної допомоги українським визвольним змаганням. Мушу ствердити, що хоча між УКК і КУК часом приходить до деяких розбіжностей думок в поодиноких практичних справах, проте ми не тільки є в найтісніших відносинах, але теж ми завжди є одні в усіх тих справах, що відносяться до безпеки і добробуту наших країн та до справи визволення українського народу. Наша співпраця та братерська дружба з канадійськими українцями мала досі направду добрі наслідки для наших громад та для справи визволення нашого бездольного українського народу. Я вірю, що буду речником не тільки цього нашого великого Збору, але й всіх американських українців без виїмку, як з цього місця передам нашим братам в Канаді наш щиросердечний братній привіт та висловлю впевненість, що наші взаємини і наша співпраця для наших країн і в користь визволення України теж в майбутньому будуть тільки кріпшати та затіснюватись.

Даючи приклад власним поступуванням, ми намагались рівночасно вплинути на наших братів на европейській еміґрації, щоб вони в інтересі української визвольної справи створили об'єднаний фронт і одну політичну репрезентацію. З такою метою і з такими рекомендаціями УККомітет з початком 1951-го року розіслав відповідне звернення до всіх українських політичних угрупувань в Европі, які вже належать до Української Національної Ради, як і до тих, що ще не беруть в ній участи. Цю саму акцію повторено ще з початком 1952-го року, розсилаючи заклик до всіх політичних угрупувань, щоб вони об'єдналися довкола УНРади. З жалем мушу ствердити, що ані наша акція, ані зусилля поодиноких українських угрупувань в Европі не дали ще досі в цій справі бажаних позитивних наслідків. Хочемо тільки вірити, що вже в недалекому майбутньому українці в Европі потраплять створити відповідні передумови і плятформу такого повного об'єднання навкого Українського Державного Центру. Ми переконані, що до цього є не тільки всі причини, але теж і можливості та що при добрій волі з усіх боків це виміряне українське об'єднання в Европі може стати дійсністю, як воно вже стало в Америці. Наша вирозумілість та дальше закріплення нашої власної солідарности можуть мати корисний вплив теж на повне об'єднання українських сил в Европі.

До цеї самої категорії діяльности треба зарахувати ініціятиви УККомітету для об'єднання української науки поза Рідними Землями. Цій справі УККомітет присвятив кілька своїх нарад, у висліді яких схвалено такий заклик: „Український Конґресовий Комітет закликає Наукове Товариство ім. Шевченка і Українську Вільну Академію Наук, щоб обидві ці установи в інтересі української науки та української нації об'єдналися в одну вільну українську наукову інституцію".

3. Репрезентація перед американцями

Репрезентація української справи перед американцями це найголовніше завдання Українського Конґресового Комітету і тій ділянці він віддавав найбільше уваги, часу і праці. Ця репрезентація була дуже багатобічна та мала найрізноманітніші прояви. Для підтримки цеї репрезентації в багатьох випадках організовано і влаштовувано масові маніфестації і демонстрації, що опісля мали більший або менший відгук в американському уряді та в американській публічній опінії. Головною темою тих репрезентацій було заступати українську справу та здобувати для неї і американський уряд і американську публічну опінію. Сама тільки згадка про найважливіші виступи УККомітету в цій ділянці дасть Вам загальне уявлення про розміри і засяги виконаної роботи.

(Продовження буде)

Д-р Ростислав Сочинський

ДИТЯЧИЙ ПАРАЛІЧ

Кілька днів тому часописи принесли звістку, що в п'ятьох більших містах Тексасу вибухла епідемія дітoчого паралічу (поліомиеліту) у нечуваному тут досі розмірі. Дотепер зголошено 917 випадків, багато більше, чам у такому самому просторі часу в минулому році. У цьому стейті переводиться тепер на широку скалю медичний експеримент, а саме: щіплення 35-ти тисяч дітей гама-гльобуліною, що мала дуже добрі наслідки при корі, а також як показали новіщі досліди, охороняла малпи перед поліомиелітом. З людьми цих спроб досі не роблено. Лікарі нетерпляче чекають на вислід цього щіплення, бо його успіх може зменшити а то й усунути небезпеку паралічу і смерти від поліомиеліту.

Здавалося б, що про дитячий параліч, поліомиеліт, чи в популярному скороченні поліо, знається багато. Загал чув, що видається величезні гроші на досліди цієї недуги, переважно з фондів, зібраних з добродійних пожертв у акції т. зв. „марш п'ятаків", який відбувається у місяці січні кожного року. Мабуть кожний особисто зустрічає покалічені жертви поліомиеліту, чи бачив знимки „залізних легенів; що рятують життя тим, у яких віддихові м'язи відмовляють послуху. Одначе знання про цю недугу у медицині ще досі не задовільне, бо не відомі засоби успішного щіплення і радикального лікування, так як це має місце при дифтерії, шкарлятині, чи інших, інфекційних недугах.

Поліомиеліт — це не нова недуга. Звістки про неї сягають у середньовіччя. Перша докладніша публікація про неї німецького ортопеда Гайне появилась у 1840 р., а шведський лікар Медін описав її епідеміольогічні властивости у 1890 р. Звідси й европейська назва: недуга Гайне-Медіна. Недавно вдалось розпізнати три типи вірусів, що викликують цю недугу. Вірус це незвичайно малий розміром заразок, приблизно тисячу разів менший чим знані бактерії (8—17 міліметрів). Його можна схопити на фотографічну плівку, при допомозі спеціяльного електронового мікроскопу. Цей вірус має склонність атакувати центральну нервову систему й у наслідку — спричинювати параліч.

Коли приходять звістки про перші випадки поліомиеліту у якійсь околиці, батьків огортає турбота про здоров'я чи життя їх дітей. Цей страх викликають перебільшені чутки про можливі наслідки цієї недуги і про брак засобів у медицині в її поборюванні. З таких побоювань зростає нераз паніка, що доводить до немудрого поступовання, яке приносить тільки шкоду.

Треба знати, що можливість захорування на дітoчий параліч, в порівнанні з іншими інфекційними недугами — невелика. Переважаюча більшість випадків поліомиеліту проходять у лагідній формі, без паралічу. Хоч досі не знайдено радикального ліку, існують модерні засоби лікування наслідків недуги. Застосовані своєчасно, вони дають можливість зменшення, а то й цілковитого усунення деформацій, які може створити параліч.

Коли батьки у відношенні до дітей і поступованні з ними підчас епідемії поліо притримуються кількох елементарних правил, небезпека зараження може зменшитись до мінімум.

1. Далеко безпечніше позволяти дітям проводити час з їх дотеперішними товаришами забави, чим покидати дім і виїзджати з ними у інше, чуже оточення з наміром „втікти" від недуги.

2) Підчас епідемії треба дітей тримати осторонь від занадто перелюднених місць: кінотеатрів, переповнених потягів чи автобусів, пікніків, прилюдних пляж і басенів. У такий час забава при струмках, озерах, ровах чи калабанях, кути стікає каналізація, може бути небезпечна через присутність у такій воді вірусів дитячого паралічу.

3) Треба вчити дітей мити руки перд кожною їжою та після вживання тоалєти. Заразки недуги можуть дістатись до організму через руки. Треба вживати кожному свої власні тоалетні прибори (рушники, зубну щіточку, гребінь, хусточку до носа) і посуду до їжі, яку треба мити гарячою водою і милом.

4) Помешкання треба держати в якнайбільшій чистоті, відкурюючи щоденно долівку й меблі, вживаючи багато води і мила. Треба нищити мухи, таракани, миші й щурі, та інші шкідники, які можуть бути носіями недуги. Окрему увагу треба звертати на охорону їжі перед мухами й комарями.

5) Не допускати дітей до раптового охолодження (простуди), перемучення і давати їм здорове відживлення, яке запевнить їм відповідну відпорність.

Підчас літа й ранньої осени, коли найчастіше епідемії бувають, треба звертати пильну увагу на найменші недомагання дитини: нервовість, неспокій, підвищену температуру тіла, млости, звертання їжі, швидку томливість, затвердження чи розвільнення, катар, кашель, болі голови, горла, м'язів рук і ніг, зокрема штивність шиї та плечей.

7) Коли дитина показує навіть легкі ознаки занедуження, треба негайно покликати лікаря, а дитину покласти до ліжка й по змозі ізолювати від інших членів родини. Дитина може не мати поліомиеліту, але про це повинен рішити лікар. У випадках, коли повстає дитячий параліч, своєчасне лікування у пристосованих до цього шпиталях, поможе приспішити видужання і запобігти, чи зменшити каліцтво, як наслідок недуги.

8) Підчас епідемії поліо лікарі відкладають на пізніше усі щіплення, операції мигдалів, чи витягання зубів. Тому треба стисло дотримуватись вказівок свого лікаря у цьому напрямку.

Виконуючи сумлінно ці вісім правил, нема причини попадати в неоправданий страх перед дитячим паралічом.

СОВЄТИ ПЕРЕВАЖАЮТЬ АМЕРИКУ В ПОВІТРЮ — ТВЕРДИТЬ ГЕН. СПААЦ

Атлантик Ситі, Н. Дж. — Ген. А. Спаац, колишній шеф штабу авіяції і тепер голова краєвої Екзекутивної Ради Цивільної Повітряної Патрулі, заявив вчора на одному зібранні, що Злучені Держави вже перестали бути першою повітряною силою в світі. Їх в цій ділянці перегнали Совєти.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Микола Андрусяк

ЗАКАРПАТТЯ В 1867–1918 РР.

(Мадяризація, народна течія й пропаганда москвофільства).

В 1867 р. прийшло до порозуміння між тими мадярськими провідниками, що змагали до державної самостійности Угорщини, й цісарським австрійським урядом у Відні: австрійське цісарство поділилося на цісарство Австрії і королівство Угорщини з окремими міністерствами й парляментами; спільними були міністерства: закордонних справ, війни й фінансів та спільний монарх; австрійський цісар відбув спеціяльну коронацію як угорський король у Будапешті.

Позбувшися над собою австро-німецької супремації мадяри почали вести політику національного гніту супроти тих народів, що завдяки примінення т. зв. „історичного права" опинилися в складі угорської держави. В першу чергу завзялися мадяри на закарпатських українців, за їх вірність у часі мадярського повстання в 1848 р. австрійському урядові і за спорідненість з Росією; для мадярів тогочасна назва нашого народу на Закарпатті „русин", „руснак" була однозначна з їх поняттям „орос" (росіяни), що в 1848 р. приборкали їх до послуху австрійському цісареві. Тимто немовби мадярським національним патріотичним обов'язком стала нищити українців: „русина на Угорщині не вважають за чоловіка" — писав один селянин із Закарпаття до Товариства „Просвіта" у Львові в Галичині. Угорський уряд не допускав навіть до церковних і культурних зв'язків Закарпаття з Галичиною. Мукачівсько-ужгородський і пряшівський єпископ були підпорядковані під мадярських римо-католицьких архиєпископів у Яґері. Мадярський римо-католицький конґрес у Пешті 1871 р. відмовив українцям автономію церкви, яка українців держала як націю. Та й закарпатська інтелігенція не могла виступити в угорському парляменті як окрема нація; посли вибрані з українських комітатів мусіли вступити до мадярських партій.

У зв'язках з галицькими „твердими русинами" залишилася родина Адольфа Добрянського аж до львівського процесу його дочки Ольги Грабар у 1882 р.; її чоловік, Емануїл, посол до угорського сойму, переслідуваний мадярами, виїхав уже в 1861 р. до Росії. Туди подався теж і її брат Мирослав, урядовець російського міністерства внутрішніх справ і член Слов'янського Благодійного Комітету. Обвинувачені ще були: Адольф Добрянський, Іван і Володимир Наумовичі, редактор „Слова" Венедикт Площанський й інш. москвофільські діячі, а крім них селяни з Гниличок з Збаражчини Іван Шпундер й Олекса Залуський, що під впливом Наумовичів склонили своїх односельчан до православ'я. Процес не довів підсудним державну зраду супроти австрійської влади тому, що вони радше мріяли про „визволення" Росією „Прикарпатської Руси" шляхом виміни за Польську Конґресівку, про що одначе на ділі не було виміни думок між державними урядами в Петербурзі й у Відні. Незаінтересованість російського уряду долею галичан і закарпатян, як це виявилося в процесі відштовхнула багатьох москвофілів в Галичині від Росії — до народовецького табору, на Угорщині в обійми мадяризації, куди повів „Карпатъ" Гомичкова. Видаваний у 1885-1902 рр. Євгеном Фенциком (1844-1902) в Ужгороді москвофільський „Листок" виступав не проти мадяризації тільки проти українства, народної мови й фонетики; впав цей журнальчик серед загальної байдужности (при 25 передплатниках).

Мадяризація була ведена урядом на церковному й шкільному відтинку; молитослови перекладувано з церковно-слов'янської на мадярську мову, робили це ради тутземного блага деякі священики головно в південних парохіях. Проти волі вірних впроваджено там мадярське богослуження, врешті створено там у 1912 р. окрему гр.-кат. мадярську єпархію в Гайду-дорозі. З народних шкіл, в яких навчано місцевою народною мовою та яких було в 1881 р. 353 та 282 утраквістичних, до 1914 р. не лишилося ні одної української. Через те серед населення ширилася темнота. До того нужда заставляла селян брати позички в жидів на лихварські проценти. Так пропадало усе майно. Єдиним рятунком була еміґрація до Америки.

Щоб закарпатські українці затратили свою національну свідомість мадярський уряд старався не допустити до зв'язків з Галичиною; проте галицькі вчені: мовознавець Іван Верхратський (1846-1919), етнограф Володимир Гнатюк (1871-1926) та історик Степан Томашівський (1875-1930) навідували Закарпаття. Зладжену останнім етнографічну карту Угорської Руси видала російська Академія Наук в Петербурзі українською мовою. Книжка українських учених „І ми в Европі" проти мадярського поневолення Закарпаття в 1896 р. появилася саме тоді, коли закарпатськая делеґація з єпископом Юлієм Фирцаком на чолі в Будапешті добилися в міністерстві хліборобства того, що вислано на Закарпаття комісара Едмунда Еґана родом ірляндця, який прослідив економічне положення руських селян на Угорщині, їх визиск й урядовцями й жидами й подав до міністерства проєкт конечних реформ; його нарис був виданий двічі українською мовою в Галичині „Видавничою Спілкою" у Львові. Але його проєкту не прийнято, навпаки мадяризатори повели проти нього нагінку.

В 1898 р. гурток українських студентів зі Львова подорожував по Закарпаттю з концертами в більших містах як у Ужгороді, Сиготі, Хусті й Севлюші. Рік пізніше відвідав єпископів в Ужгороді і Пряшеві станиславівський єпископ Андрій Шептицький, який здивував населення тим, що як єпископ говорив по українськи. Під тим впливом почав свящ. Августин Волошин (1874-1945) видавати народною мовою часопис „Наука" в Ужгороді в 1897-1914 рр. Але зацікавився Закарпаттям й російський політик ґр. Володимир Бобрінський, що посилав своїх аґентів, які в жебрачій одежі ходили по селах Закарпаття і пропагували царя і православ'я. У вислілі їхньої діяльности був у 1913 р. процес у Сиготі, закінчений 13 січня 1914 р. присудом 10 підсудних на 1, 2, або 3 роки в'язниці. За ним слідував львівський процес проти галицьких москвофілів С. Бендасюка й Колдри, але закінчений звільненням підсудних. Як на Закарпатті, так ів Галичині ширили аґенти Бобринського і холмського православного єпископа Євлогія Георгієвського православ'я, що підчас російської окупації Галичини, Буковини й окраїн Закарпаття в 1914-14 рр. прибрало ширші розміри. Але попри те на галицькому ґрунті дійшло до тертя між москвофілами і російськими військовиками, яких орган, „Львовское Военное Слово" назвав перших національними ренеґатами.

Хоч у часі першої світової війни загал українського прикарпатського населення виявив свою вірність Габсбурґам до останку, проте неуспіхи австро-угорської армії в початках цієї війни складали її командири на москвофільство галичан і головно мадяри та поляки в австрійських уніформах вішали або запроторювали до тюрем невинне українське населення. При тій нагоді угорський уряд рішив розправитися з закарпатськими русинами, щоб ніколи не зайшла небезпека відірвання горішньої країни від корони св. Стефана. В 1916 рішило мадярське міністерство земельних справ увести мадярську латинку до видаваного ним для карпатського населення від 18 р. часопису „Недѣля" ("Nedyilya"), мукачівська і пряшівська єпархія мусіли прийняти григоріянський календар. Навіть у журналі "Ukraina", що з ініціятиви Союза Визволення України виходив за редакцією Гіядора Стрипського в 1916 р. в Будапешті, було зазначено, що до українців ніяк не можна зараховувати угорських русинів. Проте крижевацька гр. кат єпархія, що обхоплювала й бачванських українців під кермою єп. Діонісія Нярадія трималася кирилиці й старого стилю, а самі закарпатські українці - вояки брали участь у культурно - освітній праці Українських Січових Стрільців на Волині в 1916 р.

Література:

В. Пачовський: Історія Закарпаття. Мюнхен 1946.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В НІМЕЧЧИНІ

Відкриття української народної школи та дитячого садка в Мюнхені

В вуботу 31 травня в Мюнхені, в домівці УСХС, при Дахауерштрассе 9, відбулася скромна урочистість відкриття народної школи та дитячого садка для дітей українців, що мешкають приватно в Мюнхені та на його околицях. Обидві виховні установи створились згідно з бажанням, яке неодноразово висловлювало українське громадянство з огляду на те, що наші люди, розпорошені по приватних мешканнях в Мюнхені та околицях, віддали своїх дітей до німецьких шкіл та дитячих садків, де ті в німецькому оточенні забувають рідну мову, а батьки здебільша цілий день завантажені працею, не можуть дати їм належного національного виховання. За справу організації виховних установ для наших дітей взялася нещодавно організована делеґатура Об'єднання Українських Жінок на Мюнхен і швидко зорганізувала дитячий садок та школу. Навчання відбуватимуться по суботах від 2-6 год. пополудні в приміщені УСХС, яка відступила для цієї цілі свою домівку. Обидві виховні установи скомплектовані фаховими силами. Садівничкою є п-і Цвик, вчителькою — п-і Яримович. Вже зголошено 38 дітей до школи та садка. Ближчими днями жінки з ОУЖ обійдуть всі знані їм українські мешкання, заохочуючи наших земляків віддавати своїх дітей до рідної школи чи садка.

(„Християнський Голос", Мюнхен, Німеччина).

В АВСТРАЛІЇ

Громадське життя в Австралії

На внутрішньому відтинку наше життя пливе, меншбільш, за виробленим, можна сказати навіть традиційним шабльоном. Відбуваються академії, панахиди (як правило, майже ніколи точно в річницю), сходини, збори, виставки, забави, декілька зорганізованих шкіл ведуть навчання. Союз Українок робить часто збірки і висилає гроші або пачки до Европи. Подібну харитативну роботу виконують часом Комбатанти. Очевидна річ, що та корисна робота Союзу Українок і комбатантів є далеко-далеко невистачальною. На наших панях лежить незвичайно відповідальна ділянка — виховання дітей, дитячі школи, дитячі імпрези, тощо.

Якщо б графічно можна було представити розвиток нашого життя, то ми побачили б, що крива на початку пішла дуже догори, осягнула кульмінаційну точку і почала опадати. Колись найкращі Громади, тепер одні пережили, другі переживають найгостріші кризи. З поодиноких стейтів надходять тривожні вісті. В одних Збори тривають кілька місяців, бо йде завзята боротьба за опанування Громади, в інших Збори тривають кілька місяців, бо… нема людей до керівних органів!!! Дві, цілком різні причини паралізують наше життя. В загальному Громади проявляють дуже слабу діяльність. І навіть там, де йде завзята боротьба „за владу", після її здобуття і закріплення, пристрасті успокоюються, а пульс громадської праці ледве-ледве б'ється.

(„Наш Клич, Буенос-Айрес)

Успішна і вдячна імпреза В Аделяїді

Заходами Союзу Українок ПА. відбулось 11 травня ц. р. в Аделяйді Свято Матері. У виконанні програми свята взяли участь діти обидвох українських шкіл і співачка, п. Дубовська.

Це свято можна уважати успішним мистецьким переглядом дитячих талантів.

З численної і гарно виконаної програми сильне враження зробило вручення квітів матерям.

Діти з квітами зійшли зі сцени, та відшукавши на залі свої мами, після спільної деклямації, вручили їм букети квітів.

Різнородну програму доповнювали немовлята своїм плачем на руках матерів.

Слід підкреслити велике значення, особливо серед наших умовин того роду імпрез, та висловити признання нашим паням зі Союзу Українок за те, що не занедбують так важливої ділянки.

(„Єдність", Аделяйда, Австралія)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„ЕТО РУССКАЯ ЗЕМЛЯ"

У статті „Юність древнього Галича" в „Рад. Укр." описана „робота" по „поглибленню воз'єднання" з московською культурою і „старшим братом" народу і землі нашого предковічного Галича. Ось зразки цієї „роботи";

„Та ніяка сила не могла загасити палкої любови галичан до великого російського народу. Традицією стали в Галичі дні російської культури, на яких звучали вірші Пушкіна і Некрасова та російські пісні у виконанні хору й духової оркестри.

. . . Під час весняних шкільних канікул в Галицькому будинку культури кілька днів тривала районна дитяча олімпіяда художньої самодіяльности. В ній взяло участь більше 1000 учнів із 25 шкіл району. Прийшли сюди показати таланти і вихованці дитячого будинку, що його місцеві жителі називають „другим розсадником Галича".

У чарівний вінок дружби братніх народів нашої батьківщини вплітались російські та українські пісні. По новому звучала у устах юних виконавців народня російська пісня „Родіна", за яку колись віддав життя галичанин Юліян Янович: „Віжу чудноє привольє, віжу ніви і поля. Єто русскоє раздольє, єто русская земля!" Натхненно, з великим почуттям діти славили в піснях рідну Москву…"

В Галичі „роботу" по „поглибленню любови" до Москви провадять гідні нащадки Яновичів, качковських, дудикевичів. Лекції для колгоспників „про споконвічну дружбу російського та українського народів читає інструктор райкому партії Федір Юліянович Янович", як бачимо синок Юліяна Яновича. „Гідний" батько свойого часу діставав „натхнення" для своєї „праці" з таємних фондів царської політичної поліції (охранки) та „союза русскага народа", а його достойний синок став членом „комуністичної партії" і дістає гроші від… тієї самої каси.

Голоси Читачів

КОЗАКИ ПРОТИ МОСКВИ

З великим зворушенням я перечитав допис: „Козацька Трагедія" (До 7 роковин насильної репатріяції козацьких старшин і бійців", Л. Шанковського в „Свободі" ч. 144 1952. Ця дата майже не одбігає од того дня, коли делегати Козачої Ради в Шікаго, вшанували пам'ять полеглих в боротьбі за Козачу Волю. І коли взяти під увагу, що сьогодні бротьба з світовими злочинцями не є тільки козачою чи українською, а всього гуманного і цивілізованого світу, та бачимо, що наші лицарі склали своє життя на вівтарі Волі всього миру.

З незломною вірою в перемогу добра над злом в 1917 р. Козацтво розпочало і до сьогодні провадить цю нерівну і тяжку бортьбу з червоною Москвою. Про цю тяжку боротьбу козацьку видали свідоцтво самі большевики: А. Троцький в своїй праці: „Как сражалась революція", (Т. II. кн. I.) говорить: „Коли ми поконаємо красновські банди, ми докажемо всьому світу свою непобідність... На донському фронті вирішується судьба радянської республіки... Час нанести смертельний удар самому заклятому ворогові радянської Росії". Тепер на підставі документальних даних, ми знаємо, що в 1917-20 рр. за справу завоювання козачих країв взявся не фабричний чи якийсь інший робітник, а російський генеральний штаб. З одного боку, цей штаб завоював Козацтво під червоним прапором, а з другого під білим. Тому Козацтво і Україна знову впали в заграбницькі криваві московські руки.

Після нового (1920 р.) московського наїзду, козачі станиці й хутори руйнувались, а населення нищилось звірською жорстокістю „собирателем земли русской". Що станиця, — то Лінц.

Цими могилами козачих мучеників уділено місце пам'яти на сторінках нашого часопису і як роз в ті дні, коли все патріотичне козацтво низько схиляло свої голови перед свіжими і зарослими травою могилами, шануючи пам'ять тих славних з славніших борців, що за Волю Козачу, поневолених Москвою, народів й за Волю і щастя всього світу склали на кривавий жертвенник своє життя.

Пролита кров наших бійців простує наш шлях в спільній боротьбі за Волю, за звільнення рідних станиць і сел від московського окупанта.

Інж. Ф. Ш.

Нові Книжки й Журнали

НОВЕ ВИДАННЯ „ЄВШАН-ЗІЛЛЯ"

Бібліотека юного читача „Євшан-зілля" після високомистецького видання, яким є „Сестричка Мелася" М. Вовчка в оформленні Я. Гніздовського, дала знову книжку, що її треба вважати виїмкою цінною позицією в нашім книжковім дорібку за останні роки. „Байки" Глібова, що оце саме в наших руках — це дійсно розкішне видання клясика нашої літератури. Багатокольорова обгортка і понад 70 ілюстрацій відомого мистця О. Судомори — разом вони становлять мистецький альбом високої кляси. Ряд ілюстрацій є великого формату і просто захоплюють глядача — не тільки дитину, а й дорослих. Більшість байок в прозорій формі, що їх робить доступнішими для дитячого читання, а для старших наче освіжило ці відомі з давнішої лектури байки. Тут редакція не тільки пішла по лінії прийнятої здавна прозової форми вірша для дітей (для прикладу „Ріпка" Івана Франка), але й підкреслила притаманний Глібову характер його байок.

Колись Борис Грінченко слушно писав, що властиво немає окремої дитячої літератури, бо коли твір для дітей написаний по-мистецькому, то його з таким же інтересом читатиме і дитина, і молодь і дорослий. До такого роду універсальної літератури і належать Глібові байки, дарма, що не всі з них будуть відразу молодшим дітям уповні зрозумілі. Правда, мова у Глібова в деяких випадках має маловідомі сьогодні, — й — ніде правди діти — московські слова чи й форми і редакція в деяких місцях слушно поробила обережні зміни. Та тільки ж ці зміни дуже нечисленні, а варто було ровести їх усюди там, де вони потрібні. Якщо б це видання було наукове, академічне, то зміни в ньому були б недопускальні, а в виданні популярному, ще й для дітей — такі виправлення просто конечні. Пояснення деяких слів, що їх дала редакція при кінці книжки дуже корисні, та — їх за мало.

„Байки" Глібова в теперішньому виданні це —, повторяємо, виїмково цінна поява і вона повинна бути в кожній культурній українській хаті. Зокрема вона годиться як гарний мистецький дарунок при всяких нагодах.

Б. Данилович.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

Український Відділ Голосу Америки в першому півріччі 1952 року

Протягом першого півріччя цього року, український відділ Голосу Америки намагався виконати такі завдання:

1. Дати українцям, що живуть за залізною завісою, правдиву інформацію про міжнародні події.
2. Ознайомити слухача з основами устрою вільного демократичного суспільства.
3. Підкреслити тоталітарний характер держав за залізною завісою.
4. Нагадувати про українські традиції і події з української історії, що замовчуються, або викривлюються на Совєтській Україні. Розповідати про видатних діячів української історії і культури.
5. Знайомити слухачів з життям у вільному світі, зокрема з життям українців у демократичних країнах світу і з працею українських організацій.

В нашому огляді ми зупинились лише на передачах, що мають специфічний, український характер.

ЖИТТЯ НА УКРАЇНІ

В своїх пересиланях український відділ особливо зупинявся на економіці України. Як приклад, згадаємо, що були передачі про господарчий централізм в СРСР, про бюджет УСРР, про значення московської економічної наради для України. Чимало пересилань присвячено питанню колгоспного устрою України.

Спеціяльно відзначено кампанію нової чистки на Україні. Зокрема були передачі про статтю Мельникова, секретаря ЦК КП(б)У і про чистку в Київському університеті.

Культурному життю на Україні були, наприклад, присвячені пересиланя про новий фільм „Тарас Шевченко", про п'єсу Ґалана з життя українських Діпі, про видавничу діяльність в УСРР та закордоном, про поезії Малишка і т. ін. В зв'язку з тим, що на Україні урочисто відзначили 500-річчя з дня народження Леонардо да-Вінчі, ГОЛОС АМЕРИКИ нагадав, як були винищені талановиті українські мистці школи Бойчука, які наслідували традиції великого мистця в галузі фрескового мистецтва.

Були пересилання про національну політику уряду УСРР. Щоб ознайомити слухача з американською громадською думкою в цій справі, пересилання статті з газет НЬЮ ЙОРК ТАЙМС і НЬЮ ЙОРК ГЕРАЛД ТРІБ'ЮН, ак наприклад, „Письменники в УСРР" та „Національна політика в СРСР", в яких було підкреслено переслідування і русифікашіюнародів СРСР, а зокрема українців.

Окремо треба згадати кількаразові передачі оповідань новітніх утікачів про теперішнє життя на Україні.

ОЗНАЙОМЛЕННЯ СЛУХАЧІВ З ІСТОРІЄЮ УКРАЇНИ

Український Відділ Голосу мерики завжди намагався інформувати слухачів про демократичні традиції української історії і нагадати про важливіші події з історії українського визвольного руху.

В зв'язку з 35-ми роковинами Революції 1917 року низка передач була присвячена переказові подій Революції на Україні. Зокрема, відзначено такі дати: 12 березня — Лютнева Революція, 16 березня — створення Української Центральної Ради, 25 березня — перша українська маніфестація в Петербурзі, 1 квітння — перша українська маніфестація в Петербурзі, 1 квітня Всеукраїнський Національний Конгрес, 30 квітня подано огляд українського політичного життя в квітні 1917 року, 18 травня — перший військовий з'їзд, 23 червня — Перший Універсал Української Центральної Ради.

Крім того, були статті про національну політику Української Народної Республіки і про з'їзд національностей в Києві, в 1917 році.

Також відзначено такі події з часів 1917-21 років, як проголошеня державности і соборности 22 січня, роковини Крут, захоплення Києва совєтами, німецька окупація 1918 року, роковини укладеня Ризького Договору.

З давнішої української історії було нагадано про відозву Руської Ради 1848 року, про Кирило-Методіївське Братство, про Емський указ. У статті про Першу Думу висвітлено діяльність української думської громади.

З подій підсовєтського життя відзначено 30-ті роковини заснування театру „Березіль". В річницю присуду в справі СВУ передано спогади учасника процесу Костя Туркало.

У минулому півріччі український віділ відзначив роковини народження, або смерти таких діячів української історії і культури: Володимир Винниченко (спогад одного українського еміґранта у Франції про знайомство з Винниченком і уривки з листа Винниченка до соціялістів і комуністів у всьому світі), А. Гончаренко, Михайло Драгоманів (уривки з творів про національне питаня), Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, Микола Лисенко, Симон Петлюра, Євген Плужник, Олена Пчілка, Панталеймон Куліш, Іван Франко (уривки з промов), Микола Хвильовий (стаття і уривки з публіцистичних творів), Евген Чикаленко, Тарас Шевченко (спеціяльна урочиста передача), Данило Щербаківський.

СВЯТКОВІ ПЕРЕДАЧІ

Український Відділ приділяв спеціяльну увагу святковим передачам, намагаючись урочисто відзначити дні релігійних і народніх свят.

В ні Різдвяних Свят передано святкові послання Митрополита Української Православної Церкви в Канаді, Іларіона, Єпископа Української Католицької Церкви, Амброзія Сенишина і Суперіндента Української Пресвітеріянської Церкви. Василя Кузіва. Передано привітання від низки українсько-американських організацій, а також кілька статтів про українські різдвяні звичаї і колядки та різні поезії.

Урочисто відзначено Великдень — великодніми співами і спеціяльними великодніми програмами.

Майже кожної неділі український відділ висилав статті на релігійні теми.

В День Матери передано привіт матерям на Україну. В День Першого Травня передано привітаня українському робітництву від ряду профспілкових діячів, а також пісні в'язнів у радянських концтаборах, які проспівав бандурист Ґаденко; ці пісні він сам записав на Україні.

ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

З нового року український відділ Голосу Америки запровадив систематичні огляди громадсько-культурного життя українців у вільному світі, які пересилаються кожні 3-4 тижні. В цих оглядах згадуються нові українські книжки, події з громадського і культурного життя, праця українських учених і мистців, тощо. Крім того, було чимало передач, присвячених іншим подіям зорганізованого життя українців. Наприклад, кілька статів було про те, як українці підносять у вільному світі траґедію Винниці. Переслано репортаж і про відкриття осередку Української Православної Церкви в ЗДА про мистецьку виставку в Ню Йорку, статю про українські радіопередачі в ЗДА.

Щоб познайомити слухачів на Україні з українською літературою на еміґрації, пересилалися уривки з нового роману В. Винниченка — „Слово за тобою, Сталін" і з роману „Ост" Самчука.

Були передачі, що висвітлювали побут українців у різних країнах світу, наприклад, була стаття про працю на американській фабриці, оповідання групи українських робітників у Канаді про умови праці тощо.

Окремо треба згадати листи від українців, що їх вони пересилають до Голосу Америки, прохаючи передати їх на Україну. Так, за минуле півріччя передано відповідь Вишинському, який твердив, що ДіПі хотять повернутися до дому; переслано листи від українців ЗДА, Франції і Австралії, в яких вони розповідають про своє життя і спростовують брехні комуністичної пропаганди.

УКРАЇНЦІ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ

За минуле півріччя український відділ переслав інтерв'ю з такими особами: з працівником „Самопомочі" Петром Красноносом, який поінформував про діяльність цієї організації; з працівником Загальної Ради Американської дности, Ярославом Чижем, який розповів про не-англійську пресу в ЗДА і про діяльність національних груп в ЗДА. Митрополит Іларіон, який завітав з Канади до Ню Йорку, розповів у своєму інтерв'ю про Православну Церкву в Канаді. Українець з Дніпропетровщини, що воював в лавах Армії Об'єднаних Націй в Кореї, розповів про свої воєнні переживання. Студентка Колумбійського Університету в своєму інтерв'ю порівняла цей університет і навчання в ньому з Харківським Університетом, який вона раніше закінчила.

Архієпископ Григорій, редактор Петро Павлович і письменик Кость Сибірський, які були свідками розкопок у Вінниці і виступали із свідченням на телевізії в Ню Йорку, розповіли радіослухачам про те, що саме вони свідчили.

Американський українець, який живе в Америці 30 років, розповів ро своє житя і працю, а в другому інтерв'ю говорив про працю профспілкової організації на його заводі.

АВТОРИ ПЕРЕСИЛАНЬ ГОЛОСУ АМЕРИКИ

Крім праць постійного штату співробітників Голосу Америки, у першому півріччі 1952 року переслано роботи таких авторів: М. Величківський, М. Діденко, Ю.Дивнич, В. Дорошенко, І. Ґаденко, І. Ґольдман, Ю. Ґудим-Левкович, Г. Китастий, Д. Кислиця, О. Куриленко, М. Лазарсоп, А. Марґолін, П. Оксаненко, П. Сагайдачний, У. Самчук, Єпископ Сильвестер, К. Туркало, Л. Чикаленко.

Л. Д.

ЗВІТ

з пожертв зложених у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті у Филаделфії за місяць січень 1952 р.

ВИСКАНСИН.
Гадсон: Макар Каплистий $5.
Медісон: Іван Іващенко $5.

ІЛЛИНОЙ.
Пеорія: Михайло Шпак $5.
Фріпорт: В. Литвин $1.
Шікаґо: По $10: Василь Стельмачук з дружиною, Т. Боднар, Союз Українок від. ч. 22; по $5: Михайло Марчук, Іван Семків, Григорій Лозинський, Осип Москалевич; по $4: В. Салик О. Шкодин; В. Єнджейовський $2; по $1: Г. Паук, В. Костюк, Г. Прилепа, Т. Софій, Г. Шило, І. Павлюк, П. Гуля; „О.б.В. Укр. Див". — Орест Городиський зібрав на листу ч. 5850 $20.50. Зложили: по $0.50: О. Ганкевич і Рибак; по $1: П. Ґой, Р. Проців, М. Наворинський, В. Дацько, М. Салдан, А. Джура, П. Петрицький, В. Зарицький, Винатович, Рудавський, І. Скоморох, Е. Ільницький, М. Мельник, І. Смук; А. Горчинський $1.50; по $2: О. Городиський та М. Ґулій. Добінник-Хомишин $5.

ІНДІЯНА.
Форт Вейн: Стефан Боровий $10.
Непенек: Петро Ющак $5.

КОННЕКТИКАТ.
Бріджпорт: По $5: Федір Кас'ян, Михайло Стасюк, Андрій Піддубний.
Вилиментик: Юлія Тишківська зложила для хворих на „тбц" у Європі $15.

МАССАЧУСЕТС.
Дорчестер: Лев Височанський $5.

МЕРИЛЕНД.
Балтимор: По $5: Петро Телюк, І. М. Іванюк; А. Чиждун $2.
Дентсвил: Ілля Серкез $5.
Еджвотер: Й. Кулинич $1.
Кенвуд: Архип Шаповал $10.
Мейсі: В. Сидорчук $1.
Милингтон: Стефан Ридранич $5.
Порт Табакко: А. Лемко $5.
Салісбюрі: Антін Михалюк $20.
Сентервил: В. Хлопик $1.

МІННЕСОТА.
Ст. Пол: По $5: К. Качмарова, Д. Соловей.
Чісголм: По $5: Петро Жеребко, Евстахій Круц.

МІЗУРІ.
Ст. Луї: Жіноче Т-во „Любов" $10; Г. Кречовець $1.

МІШІҐЕН.
Ґренд Репідз: Михайло Петрівський $5.
Дітройт: По $5: Волод. Несторович, Вч. о. Федір Білецький; по $1: Ф. Воляр, І. Добрянський, Г. Візнюк, М. Бендера.
Дірборн: І. Мороз $12.52.
Нюберрі: П. Банаш $10.

НЮ ЙОРК.
Бінґгемптон: Н. Опришко $5.
Бронкс: Микола Дорошенко $7; збірка „Коляда", зібрав І. Тесля $23. Зложили по $2: Є. Куривчак, І. Федоренко, В. Мул, П. Шперун; С. Лемпій $5; Іван Тесля $10.
Бруклин: Іван Ориняк $5.
Гудсон: С. Гавришко $1.
Ґеґемен: І. Пилипів $5.
Гемпстед: М. Рій $1.
Гиксвіл: Р. Романюк $1.
Йонкерс: Мирон В. Зарицький $5.
Кендал: І. Падучак $2.
Когус: Іван Ротко $15.
Ловвил: Анатоль Самійленко $5.
Марсі: Д-р Грабовський $5.
Оборн: Н. Ганущак $1.
Олін: І. Ясинчук $1.
Ром: Алекс Неділко $5.
Рачестер: По $5: Пилип Юрів, Кирило Дига, Олекса Дига, Павло Ілісинко, Володимир Чорненький; С. Мартинюк $1.
Сиракюз: По $1: С. Осадчий, І. Гниденко.
Фултонвил: С.К.Е. Юркевич $5.
Ню Йорк: Юрій Гарасим переслав $6 (прибуток з виступу Укр. Балет Школи); по $5: Микола Чопик, „Провидіння" від. ч. 206, Ігор Шайдаковський, Ілько Савчинець, Микола Гошовський, Анна Сенів; С. Дідора $4; П. Орицька $2; О. Яремишин $1. Об'єднаний Комітет Укр. Амер. Організацій у Ню Йорку зложив (прибуток з Листопадового Свята) $200.
Ню Йорк Сіті: Омелян Мушкевич $5.

НЮ ДЖЕРЗІ.
Вартон: Комітет Сприяння У. Н. Раді $5.
Геддон Гайтс: М. Сверида („Коляда") $10.
Гелметта: П. Ковальчук $1.
Джерзі Сіті: Д. Дидик $1.
Дейтон: Михайло Обрізко $10.
Ірвинґтон: В. Процюк $1.
Мілстон: Іван Гнидь зібрав (Листопадове Свято) $20.
Нюарк: Тома Томків $5, В. Березяк $1.
Лейквуд: Федір Кунаш $5.
Савт Амбой: Д. Навил $1.
Трентон: І. Піддубний $5.

НЕБРАСКА.
Омага: По $1: М. Мачогон, Д. Грицьо, Вч. о. Д. Влажейовський.

ОГАЙО.
Лорейн: Укр. Правосл. Допом. Орг. $10.
Зейнсвил: А. Морозовський $1.
Клівленд: Микола Ковалисько $10; по $5: Софія Віґановська, Василь Брездун; Г. Шелеста $2.
Уриксвил: Захарій Мосюк $5.
Янґставн: М. Лининський $1; Конст. Горабчевський $5; УНС, від. ч. 348, Тов. ім. Ольги Басараб $15.

ПЕНСИЛВЕНІЯ.
Вайт Гевен: Дмитро Гавелей $5.
Вайт Марш: П. Раковський $5.
Вейн: Семен Чалиш $5.
В. Істон: Андрій Векленко $5.
Диксонвил: Василь Грушко $10.
Джанставн: П. Тегорук $2.
Ембридж: І. Ясинський $1.
Клаймер: Василь Греб $6.
МекАду: Дмитро Капітула $5.
МкКіз Ракс: В. Сировят $1.
Палмертон: М. Корець $1.
Пітсбурґ: Іван Шіян $5, С. Томашевський $1.
Сейлорсбурґ: П. Максименко $3.
Фініксвіл: С. Завалій $1.
Филаделфія: По $10: Філарет Лук'янович, І. Кальницький А. Удовенко; по $5: З. Дончук, Т. Паращак, Олекса Когут, Катерина Бервецька, Тео. Кирвавич; Е. Лисенко $1.25; по $1: М. Левицький, А. Левицька, І. П. Левицький, В.Ч.О. І. Зрада. Михалина Чайковська зібрала на листу ч. 5844 (Коляда) $17. Зложили по $1: Е. Міляшкевич, д-р І. Макух, М. Чайковська; по $2: О. Ліскевич, д-р Сеньківський; по $5: М. та А. Чайковські. Ф. Марк. УНС, від. ч. 163 Тов. Єдність $10; Іван Щупаківський $5.

ТЕКСАС.
Гавстон: Єлисавета Юрґенсон $5.

ВЕНЕЦУЕЛА.
Альтос де Лідіце: К. Мазур $2, Р. Козловська $1.

КАНАДА.
Торонто, Онт.: Й. Шпак $1.

за місяць лютий 1952 р.

ІЛЛИНОЙ.
Пеорія: Михайло Шпак $5.
Шікаґо: по $10: Ярослав Гавришків, В. Микитин, „Провидіння" від. ч. 55 Тов. ім. М. Шашкевича; Марія Бурдин $5; по $1: А. Косій, Г. Чикало, Г. Перець.

ІНДІЯНА.
Геммонд: П. Пелешенко $1.

КОННЕКТИКАТ.
Іст Гартфорд: По $2: М. Милицький, І. Чернига.
Норвич: І. Турич $1.
Ню Бритен: М. Шмайда $1.

МАССАЧУСЕТС.
Бостон: С. Кос $1.

МЕРИЛЕНД.
Балтимор: О. Попик $2, О. Попіш $1, Микола Яремко $5.
Куртис Бей: Ольга Дивнич $5.

МІННЕСОТА.
Міннеаполіс: А. Кіст $1.
Парк Репідз: Іван Дребет $5.
Ст. Пол: М. Лаба $10.
Чізголм: Федір Андрійишин $20.

МІШІҐЕН.
Дірборн: Софія Гаврилко $5.
Дітройт: По $1: В. Шевчук, С. Марилів.
Гемтремк: По $10: Андрій Суровець, „Союз Українок Америки", від. ч. 5.

НЮ ГЕМШИР.
Менчестер: В. Сердюк $5.

НЮ ДЖЕРЗІ.
Байон: М. Стахів $2.
Бріджтон: Гнат Коваль $5.
Елізабет: По $1: К. Согор, Л. Зварич.
Іст Гемпстед: А. Шумило $1.
Картерет: По $2: М. Федак, М. Стренчак.
Ню Бронсвик: Константин Котис $5, В. Бідак $1.
Милвил: По $5: Олексій Приступенко, Микола Литвиненко.
Нюарк: Збірка на весіллі п. О. Дончака і п. Ніни Роговської $32.50. Зложили по $1: П. Яковенко, Пришляк, М. Базилюк, Л. Ґельба, О. Дончук, Н. Дончук, Г. Цюрпіта, Ю. Дац, В. Яковенко, М. Дончук; Г. Дац $1.50; по $2: М. Сидоренко, А. Гаркавий, В. Осадчук, В. Мартинець, Г. Петраш, М. Кизима, С. і М. Глембоцькі та Н. Н.; М. і Є. Бистрицькі $5.
Перт Амбой: П. Бадяк $1, В. Левкович $2.
Плейнфілд: УНС, від. ч. 372, Тов. ім. Івана Франка $10.
Тамс Рівер: М. Куртяк $5.
Трентон: Я. Плаца $1.

НЮ ЙОРК СТЕЙТ.
Асторія: І. Буґера $1.
Вотерфорд: Богдан Чорний $5.
Гудсон: По $5: Петро Пристайко, Стефан Гавришко, Василь Ватаманюк.
Гемпстед: Стефан Бойків $5.
Елмайра: І. Горобець $5.
Ітака: В. Рихлик $1.
Йонкерс: О. Занецька $1.
Ірі: М. Лупичук $1.
Ню Йорк. Теодозій Кушнір $5. М. Данилюк $1, П. Кравчук $1, Евгенія Древницька $5, Михайло Бурава $5, Комітет Об'єднання Укр. Амер. Організацій м. Ню Йорку $200 („Свято Державности й Соборности України"). Олекса Литвиненко $5, Марія Клуковська $5, Ген. Олександер Загродський $5.
Озон Парк. М. Топорницький $5.
Рочестер. І. Шиш $3, Відділ Укр. Амер. Дом. Ком. у Рочестері $10, та „Різдвяний Дарунок" (переслав Л. Бах) $100.
Сиракюз. Іван Гніденко $5.
Трой. К. Ростовський (за Криворучко) $5, В. Футулуйчук $1.

ОГАЙО.
Брукфілд. А. Губич $10.
Акрон. К. Станко $1.
Клівленд. Д. Садівничий $5, В. Жолонович $1, В. Пивовар $1, М. Кукіз $1, Родіон Пироженко $5, Іван Кайдан $5, Федір Височин $5.
С. Зейнсвил. А. Морозовський $1.
Толідо. Петро Лагода $5.
Янґставн: УНС, від. ч. 348, ім. О. Басараб $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ.
Бутвин. Осип Дмитришин $5.
Данкеннон. Роман Ворона $5.
Істон. Микола Довбенюк $5.
Рочестер. А. Допілка $5.
Рурал Веллі. І. Іванюк $1.
Филаделфія. „Українська Вільна Громада" $20, Петро Стеценко $5, Богдан Казанівський $5, Вч о. А. Трешневський $5, Дмитро Кулька $5, „Т-во Горожанок" (переслала п. А. Дубас) $20, „Т-во Укр. Інж. в Америці" (переслав п. І. Черник $10. Василь Орищук $5, Святослав Шрамченко $5, М. Де Васаль $5, Іванна Бовкайло $5, д-р М. Рибак $1, Данило Лимаренко $5, Павло Ганкевич $5, Марія Максимчук $10, „Проґ. Укр. Амер. Клюб" (переслав І. Харамбура) $10.
Челтенгем. Анна Сивуляк $5.

РОВД АЙЛЕНД.
Вунсакет. М. Вітушинський $1.
Павтукет. Йосип Гайдало $5.

ВІРДЖІНІЯ.
Александрія. Йосип Мельник $5.

ВИСКАНСИН.
Медісон. Іван Іващенко $5.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa. USA
ЗУАДКомітет у Филаделфії.

ТАРЗАН, ч. 2876. Заздрісний почет.

„Як в'язень, я не можу ставити домагань", сміявся Тарзан. „Як твій гість я можу просити про ласку"!

„Ти потребуєш тільки попросити", сказала м'яко Мераля. „Немає такої ласки, на яку б я тобі не дозволила".

„У такому випадку звільни племінницю Веста і поверни її накад її приятелям", прохав Тарзан. „Ах!", вона тихо вимовила. „Так ти її любиш!"

„Вона підручна дівчина для Пагн-Аглюки, богині Стовпів Життя", вона холодно продовжала. „Ходи, ти її побачиш!"